

Programación Docente de BAIXO CONTINUO (VIOLA DA GAMBA)

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA BAIXO CONTINUO VIOLA DA GAMBA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	MÚSICA ANTIGA
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Seleccionar Opción
DEPARTAMENTO	MÚSICA ANTIGA								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	RAFAEL LUIS MUÑOZ
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	SARA RUIZ MARTÍNEZ
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE	2	2	2	2	-	-	-	-	Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	SARA RUIZ MARTINEZ				sararuimar@yahoo.es				VENRES 9:30-10:30	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Realización do baixo continuo de diferentes épocas e autores/as. Coñecemento e emprego dos distintos sistemas de cifrax e técnicas de acompañamento e ornamentación empregadas. Realización de liñas de baixo continuo seguindo os diferentes criterios estilísticos e estéticos. Tratados da época
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os estipulados na normativa vixente
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T6, T7, T8, T9, T10, T14, T15, T16
XERAIS	X1, X2, X3, X6, X8, X10, X11, X12, X13, X15, X21, X22
ESPECÍFICAS	E11, E12, E13, E14, E15, E16, E17, E18, E19. Ver a listaxe de competencias e a súa descrición no Decreto 171/2016, do 24 de novembro

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Desenvolver a práctica do baixo continuo na viola da gamba tanto como instrumento melódico como armónico.	TODAS
Leer os acordes a partir dun baixo cifrado na viola da gamba.	
Coñecer as prácticas armónicas nos diferentes estilos musicais aplicados á viola da gamba.	
Coñecer a práctica do baixo continuo segundo os tratados das diferentes épocas	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Harmonía	Lectura de tablas de acordes e improvisación de baixos cifrados	3
Continuo melódico	Interpretar o baixo continuo como instrumento melódico apoiado dun instrumento armónico atendendo ás normas de articulación, dinámica, gesto de acda estilo	7
Lectura a vista	Lectura a primeira vista de baixos continuos melódicos e armónicos	3
Fontes	Traballo teórico sobre as fontes históricas relativas ao baixo continuo na viola da gamba	2
	(VER ABAIXO CONTIDOS SECUENCIADOS POR CUATRIMESTRE)	15
Total de sesións por cuadrimestre		

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teóricas e prácticas sobre acordes na viola e baixo cifrado	30		
Práctica individual/Estudo persoal		20	
Concertos e audición públicos	2		
Exames de lectura a primeira vista	2		

Total de sesións por cuatrimestre			15

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Concertos/audições/exames	Interpretación das obras traballadas no cuatrimestre amosando capacidade para cumprir o rol de acompañante, comprensión da relación tensión-distensión armónica, a función de cada acorde dentro do discurso musical. capacidade para "dirixir" o ensemble que corresponda en cada caso dende o rol de continuista melódico.	TODAS	60%
Traballo en clase/persoal	Valorarase a capacidade de mellora do alumno, a asistencia a clase, a actitude xeral para a aprendizaxe, o estudo persoal	TODAS	40%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Concertos/audições/exames	Interpretación das obras traballadas no cuatrimestre amosando capacidade para cumprir o rol de acompañante, comprensión da relación tensión-distensión armónica, a función de cada acorde dentro do discurso musical. capacidade para "dirixir" o ensemble que corresponda en cada caso dende o rol de continuista melódico.	TODAS	60%
Traballo en clase/persoal	Valorarase a capacidade de mellora do alumno, a asistencia a clase, a actitude xeral para a aprendizaxe, o estudo persoal	TODAS	40%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Recital	Interpretación dun programa de concerto como continuista no que se debe achegar o as persoas que participen na agrupación musical sexa cal for	TODAS	70%
Traballo teórico	A profesora poderá solicitar a realización dun traballo teórico sobre o recital interpretado no que se faría un estudo armónico-contrapuntístico, formal, retórico e estilístico da música interpretada. Para poder facer media co recital o traballo deberá superar a calificación de 5 puntos sobre 10.	TODA	30%

EXTRAORDINARIA			
Concertos/audições/exames	Interpretación das obras traballadas no cuatrimestre amosando capacidade para cumprir o rol de acompañante, comprensión da relación tensión-distensión armónica, a función de cada acorde dentro do discurso musical. capacidade para "dirixir" o ensemble que corresponda en cada caso dende o rol de continuista melódico.	TODAS	60%
Traballo en clase/persoal	Valorarase a capacidade de mellora do alumno, a asistencia a clase, a actitude xeral para a aprendizaxe, o estudo persoal	TODAS	40%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

FUENTES BAJO CONTINUO

ITALIA:

AGAZZARI AGOSTINO, Del sonare sopra il basso con tutti li stromenti e dell'uso loro nel conserto. Siena, 1607.

BIANCIARDI FRANCESCO, Breve regola per imparare a sonare sopra il Basso. Siena, 1607

BISMANTOVA BARTOLOMEO, Compendio musicale, Ferrara, 1677

GASPARINI FRANCESCO, L'Armonico pratico al Cimbalo. Venezia, 1708. GEMINIANI FRANCESCO, The Art of Accompaniment, or a new and well digested Method to learn to perform the Thorough Bass, Op. XI. London, 1754.

PASQUALI NICOLÒ, Thorough bass made easy or practical rules for finding and applying its various chords With little trouble. London, R, Bremner, 1757.

PENNA LORENZO, Li primi albori musicali. Bologna, 1684.

TONELLI ANTONIO, Realización del Bajo Continuo del Op. V de Arcangelo Corelli. MS Mus. F1174, Modena, Biblioteca Estense, s.d.

VIADANA LODOVICO DA, Prefacio, "Cento Concerti ecclesiastici". Venezia, 1602.

FRANCIA:

BOYVIN JACQUES, *Traité abrégé D'accompagnement pour l'Orgue et pour le Clavessin*. Paris, Ballard, 1700.
 CORRETTE MICHEL, *Le Maître de Clavecin pour l'accompagnement du clavecin*. Paris, 1753.
 D'ANDRIEU JEAN FRANÇOIS, *Principes de l'Accompagnement du Clavecin*. Paris, 1718.
 D'ANGLEBERT JEAN HENRY, *Principes de l'Accompagnement*, en "Premier Livre de Pièces de Clavecin", Paris, 1689.
 DELAIR DENIS, *Nouveau Traité D'accompagnement pour le Théorbe et le Clavessin*, Paris, 1690.
 RAMEAU JEAN-PHILIPPE, *Principes D'Accompagnement*, in "Traité de l'Harmonie, Reduite à ses principes naturel", Paris, Ballard, 1722.
 RAMEAU JEAN-PHILIPPE, *Dissertation sur les différentes méthodes de l'accompagnement*, Paris, 1732.
 SAINT-LAMBERT MICHEL DE, *Nouveau Traité de l'Accompagnement du Clavecin, de l'Orgue*, Paris, Ballard, 1707.

ALEMANIA:

BACH CARL PHILIPP EMANUEL, *Versuch über die Wahre Art das Clavier zu spielen*, Berlin, Henning, 1762.
 HEINICHEN JOHANN DAVID, *Der Generalbaß in Composition*, Dresden, 1728.
 MARPURG FRIEDRICH, *Hanbuch bey dem General-Baß und der Composition*, Berlin Haude et Spener, 1755-58.
 MATTHESON JOHANN, *Grosse General-Baß Schule*, Hamburg, Kißners, 1719
 MUFFAT GEORG, *Regulae Conventus Partiturae*, Wien, 1699.
 NIEDT FRIEDRICH E., *Musikalische Handleitung oder [...] den Generalbaß [...]*, Hamburg, 1700.
 QUANTZ JOHANN J., *Versuch eine Anweisung die Flöte traversiere zu spielen*, Berlin, 1752.
 TELEMANN GEORG Ph., *Singe-, Spiel- und Generalbaß-Übungen*, Hamburg, 1733.
 TÜRCK DANIEL GOTTLÖB, *Kurze Anweisung zum Generalbaß-spielen*, Leipzig-Halle, 1791.
 WERCKMEISTER ANDREAS, *Die nothwendigsten Anmerkungen und Regeln wie der Bassus Continuus, oder Generalbaß wohl könne tractiret werden*, Ascherleben, 1698.

OUTROS:

TORRES JOSÉ DE, *Reglas generales de acompañar*, Madrid, 1736

TEXTOS MODERNOS:

ARNOLD THOMAS, *The Art of accompaniment from a Thorough-Bass as practised in the XVII and The XVIII Centuries*, London, Humphrey Milford, 1931; New York, 1965.
 BUELOW GEORGE, *Thorough-bass accompaniment according to Johann David Heinichen*, Berkley, 1966.
 CHRISTENSEN JESPER BØJE, *Les Fondements de la Basse Continue au XVIIIè siècle Bärenreiter*, 1992. (Traducido del alemán al inglés y francés)
 MORAND MARTIAL, *Basse-chiffrée*, Vol. 1 y 2 (Internet)
 MORRIS R. OWEN, *Harmony at the Keyboard*, Oxford University Press, 1933.
 WILLIAMS PETER, *Figured bass accompaniment*, Edinburgh, University Press, 1970

CONTIDOS SECUENCIADOS POR CUADRIMESTRE

- Lectura a primeira vista de liñas de baixo continuo.
- Interpretación dunha liña de baixo continuo segundo a relación de tensión-distensión da harmonía
- Realización dos acordes do cifrado na viola da gamba, Posicións de acordes de tres e catro notas no instrumento
- A música de Tobias Hume como exemplo de continuo realizado na viola
- Práctica básica do baixo continuo nun instrumento de tegra
- Obras para Canto e Baixo Continuo do Seicento italiano (Arias, canzonette, recitados...).
- Obras para instrumento solista e Baixo Continuo do Seicento italiano (Sonatas, canzone...)
- Ostinatos tipo Chacona, Passacaglia, Grounds ingleses, Diferencias españolas.
- O madrigal recitado do Seicento italiano.
- Tonos humanos con baixo cifrado de autores españois dos séculos XVII y XVIII.
- Práctica de sucesións armónicas na viola
- A Suite francesa.
- A sonata
- Cantatas (arias e recitativos).
- O baixo continuo no grupo de cámara.
- O baixo continuo no repertorio de viola
- Cadencias en tonalidades con ata unha e dúas alteracións na crave.
- Lectura de varias obras do Seicento italiano.
- Lectura de varias obras como baixo continuo melódico na viola
- Lectura de varias obras como baixo continuo armónico na viola
- Exercizos sinxelos de baixo cifrado nun instrumento de tegra.
- Lectura de algunha obra con baixo cifrado da primeira metade do século XVII.
- Lectura de obras con baixo continuo francés

Segundo cuadrimestre:

- Continuación do traballo de cadencias en tonalidades de ata tres alteracións na crave.

- Lectura de obras de Arcangelo Corelli. Continuo italiano
- Lectura de Suites para viola da gamba e baixo continuo de Marin Marais.
- O recitativo.
- Sonatas para instrumento solista e baixo continuo da segunda metade do século XVII.
- Sonatas para instrumento solista e baixo continuo do século XVIII.
- Lectura de obras con baixo continuo alemán